

2015

þÿ — À ¿ 1 ¼ ± ½ Ä 1 0 ® Ä ¿ Å 3 ¬ ¼ ¿ Å 0 ± 1
þÿ ¿ 1 0 ¿ 3 - ½ µ 1 ± Â Ã Ä ± 0 µ - ¼ µ ½ ± Ä ¿ 1
þÿ ± Ê Ã 1 ¿ Å Ä ¿ Å ' 3 1 ¿ Á µ - Ä ¿ Å

Georgiou, Ioannis (Arximandritis P. Nektarios)

þÿ Á ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ~ µ ¿ » ¿ ³ 1 0 î ½ £ À ¿ Å ' î ½, £ Ç ¿ » ® • À 1 Ã Ä · ¼ î ½ ¥ ³ µ - ± Â, ± ½ µ À 1 Ã Ä ® ¼ 1

<http://hdl.handle.net/11728/6680>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΟΣΙΟ
ΠΑΪΣΙΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ (ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ Π. ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΟΣΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Διπλωματική Μελέτη

Υποβληθείσα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεολογικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Νεάπολις

ΠΑΦΟΣ 2015

*Εὐλαβικό ἀφιέρωμα
σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ ἀγάπης
στην Μητέρα μου Φωτεινή
καθὼς καὶ στην ἱερά Μνήμη
τοῦ παπποῦ μου Στεφάνου
καὶ τοῦ μακαριστοῦ πνευματικοῦ μου πατρός
οἰκονόμου π. Μιχαήλ Καλλονᾶ,
στους ὁποίους ὀφείλω τα βήματά μου στο Νέο Κόσμο καὶ
στην Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.
Ἡ ἀνατροφή μου μαζί τους ἦταν
κοινοποίηση ἐμπειρίας ἢ μαρτυρία ἀλήθειας καὶ
προσφορά βιώματος.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8-10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΑΪΣΙΟ.....	11-19
Ύποενοότητα α. Άγιος.....	11-12
Ύποενοότητα β. Η άγιοκατάταξη τοῦ γέροντος Παΐσιου.....	12-13
Ύποενοότητα γ. Βίος όσιου Παΐσιου.....	13-15
Ύποενοότητα δ. Το κληροδότημα τοῦ όσιου Παΐσιου.....	15-16
Ύποενοότητα ε. Το συγγραφικό έργο τοῦ όσιου Παΐσιου.....	17-19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	20-35
Ύποενοότητα 1. Έν αρχή.....	21-24
Ύποενοότητα 2. Πρίν τόν γάμο.....	24-26
i Το ζήτημα τῶν σπουδῶν.....	25-26
Ύποενοότητα 2. Η συνταγή τοῦ καλοῦ γάμου.....	27-35
i. Άμοιβαίος σεβασμός.....	28-30
ii. Άγάπη.....	30-32
iii. Ύπομονή.....	32-33
iv. Το «φταιξιμο» και τό «δίκαιο».....	34-35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	36-53
Ύποενοότητα 1. Το πρόβλημα τῆς τεκνοποιίας.....	37-39
Ύποενοότητα 2. Δυσκολία στην τεκνοποιία.....	39-40
Ύποενοότητα 3. Υιοθεσία – τό «βόλεμα» τοῦ όρφανου.....	41-42
Ύποενοότητα 4. Πολύτεκνες οικογένειες.....	42-43
Ύποενοότητα 5. Έκτρώσεις – φοβερή άμαρτία.....	43-45
Ύποενοότητα 6. Τα μικρά παιδιά.....	46
Ύποενοότητα 7. Βάπτισμα.....	46-47
Ύποενοότητα 8. Περιορισμός παιδιῶν;.....	48-49
Ύποενοότητα 9. Παιδι και σπουδές.....	49-50
Ύποενοότητα 10. Σεβασμός και άγάπη στους γονεΐς.....	50-51
Ύποενοότητα 11. Γηροκόμηση τῶν γερόντων.....	51-53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΜΑΝΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	54-62
Ύποενοότητα 1. Η άγάπη τῆς μάνας.....	56-58
Ύποενοότητα 2. Η άντοχή τῆς μάνας.....	58-59
Ύποενοότητα 3. Η μάνα ως τροφός.....	59-60
Ύποενοότητα 4. Μητέρα και έργασία.....	60-61
Ύποενοότητα 5. Για ένα σωστό νοικοκυριό.....	61-62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ.....	64-72

Ὑποερότητα 1. Ἡ εὐθύνη τῶν γονιῶν.....	65-66
Ὑποερότητα 2. Τὸ παράδειγμα.....	66-67
Ὑποερότητα 3. Στοργὴ καὶ ἀγάπη.....	67-68
Ὑποερότητα 4. Ἐπίδραση ἀπὸ τὸ περιβάλλον.....	68-69
Ὑποερότητα 5. Μάλωμα καὶ ἔπαινος.....	70-71
Ὑποερότητα 6. Περιουσία.....	71-72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	74-82
Ὑποερότητα 1. Ἡ υἰγεία στὴν οἰκογένεια	75-80
Ὑποερότητα 2. Βοήθεια στὸν πλησίον	81
Ὑποερότητα 3. Σχέσεις μὲ συγγενεῖς καὶ φίλους.....	82
MARRIAGE AND FAMILY LIFE: A short introduction based on the sayings of St. Paisius.....	84-85
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	86-90
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	92-93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96-100

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

PG	Patrologia Graeca
Βασ.	Βασιλειῶν
Γαλ.	Γαλάτας
Γέν.	Γένεσις
Δευτερ.	Δευτερονόμιον
Ἐβρ.	Ἐβραίους
Ἐξ.	Ἐξοδος
Ἐφ.	Ἐφεσίους
Ἡσ.	Ἡσαΐας
Ἰεζ.	Ἰεζεκιήλ
Ἰερ.	Ἰερεμίας
Ἰω.	Ἰωάννης
Κορ.	Κορινθίους
Λευϊτ.	Λευϊτικόν
Λκ.	Λουκᾶς
Μακκ.	Μακκαβαίων
Μκ.	Μᾶρκος
Μαλ.	Μαλαχίας
Μασ.	Μασοριτικόν
Μτ.	Ματθαῖος
Παρ. Σολ.	Παροιμῖαι Σολομῶντος
Πρξ.	Πράξεις τῶν Ἀποστόλων
Σοφ. Σολ.	Σοφία Σολομῶντος
σσ.	Σημείωση συγγραφέα
Φιλιππ.	Φιλιππισίους
Ψαλμ.	Ψαλμοί

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1	Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης
Εικόνα 2	Ὁ γάμος τῆς Κανᾶ
Εικόνα 3	Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εὐλογεῖ τὰ παιδιά
Εικόνα 4	Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος καὶ ἡ Ἁγία Ἄννα
Εικόνα 5	Ὁ Ἀσπασμὸς τῶν Ἁγίων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης
Εικόνα 6	«ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά» Ματ. 19,14
Εικόνα 7	Ὁ Γέροντας Παῖσιος στὶς Καρυὲς τοῦ Ἁγίου Ὁρους
Εικόνα 8	Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εὐλογεῖ τὴν τράπεζα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι γεγονός πώς ή περίπτωση του γέροντος Παΐσιου προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις, ή δὲ πρόσφατη άγιοκατάταξή του με πράξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου τή 13^η Ιανουαρίου 2015 μπορεί νά αποτελεί «εὐφρόσυνο γεγονός και είδηση άρίστη» για τόν ορθόδοξο κόσμο, όμως έχει δώσει και έναυσμα για συζήτηση, τόσο για τήν προσωπικότητα του Γέροντος, όσο και για τόν σύντομο χρόνο που αυτή πραγματοποιήθηκε μετά τήν όσιακή κοίμησή του. Ο άνθρωπος του 21^{ου} αι. μπορεί νά είναι διατεθειμένος νά ακολουθήσει και νά χειροκροτήσει κοσμικούς έθνοπατέρες που σήμερα υπόσχονται πολλά, άλλα σύντομα τόν απογοητεύουν και μετατρέπονται σε αποδιοπομπαίους τράγους, όμως άρνεϊται πεισματικά νά δεχθεί πώς μπορεί νά θεωρηθεί «άγιος» ένας σχεδόν άγράμματος πρόσφυγας, ξυλουργός στο έπάγγελμα και στη συνέχεια ταπεινός μοναχός, που τολμούσε νά εκφράζει τή γνώμη του με άπλά λόγια και χωρίς περιστροφές ή διπλωματίες.

Και όμως, ή περίπτωση του γέροντος Παΐσιου, μαζί και του γέροντος Πορφυρίου, του όποιου ή άγιοκατάταξη έγινε στις 27 Νοεμβρίου 2013, είναι βεβαίωση από τόν Θεό πώς και σήμερα μπορεί κάποιος νά φτάσει στον στόχο τής σωτηρίας του, άλλα ταυτόχρονα και νά δώσει τά σωστά πρότυπα στους ύπολοίπους, κάτι που είναι αναγκαίο για νά διατηρηθεί ό άνθρωπος στη σωστή πορεία. Σε αντίθεση με τά σύγχρονα πρότυπα τής καταναλωτικής κοινωνίας, ό άγιος είναι μι άδοση στην έρημιά τής πολυκοσμίας. Παραθέτω αυτό που διάβασα κάποτε, μου άρεσε και από τότε τó φύλαξα:

"Ο άγιος είναι αυτός που, με τή χάρη του Θεού κατορθώνει νά νικήσει τó χρόνο, νά ένώσει τó παρελθόν με τó παρόν σ' ένα άτέλειωτο μέλλον. Νικά τόν κόσμο και γίνεται ύπερκόσμιος. Νικά τή φθορά και τó θάνατο και γίνεται άθάνατος. Νικά τó φόβο και τά πάθη και γίνεται άπαθής. Ζει ως πάροικος στη γή και μετακομίζει στον ούρανό".

Ένας από τους πιο βασικούς πυλώνες τής κοινωνίας είναι ό θεσμός του γάμου και, έν προεκτάσει, τής δημιουργίας οικογένειας μέσα από τήν «έννομον συζυγία και τήν έξ αυτής παιδοποιία». Θα ήταν λοιπόν παράξενο, αν ό όσιος Παΐσιος δέν άσχολείτο έκτεταμένα με αυτά τά ζητήματα, δίνοντας συμβουλές σε νέους που βρίσκονταν σε σύγχυση από τά μηνύματα που προβάλλονται τελευταία στον χώρο που έζησε. Πρόκειται για φιλελεύθερες και νεοτεριστικές θέσεις που, μπορεί μὲν οί ύποστηρικτές τους νά ισχυρίζονται πώς άποσκοπούν στον «έκσυγχρονισμό» του κοινωνικού πλαισίου, όμως στην πραγματικότητα έχουν μοναδικό τους

στόχο να καθυποτάξουν τὸν ἄνθρωπο στὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα μιᾶς παγκοσμιοποιημένης νέας τάξης πραγμάτων.

Ὁ Ὅσιος, ἔχοντας κατανοήσει τὸν κίνδυνο ποὺ καιροφυλακτοῦσε, ἔγινε ὁ ἐκφραστής τῆς ὀρθόδοξης σκέψης, ὅπως αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν εὐαγγελικὸ λόγο καὶ ποὺ διαχρονικὰ στήριξε καὶ ὀδήγησε στὴ σωτηρία πλήθους πιστῶν καὶ ποὺ πρόσφατα ἀμφισβητεῖται, ἀκόμα καὶ στὸν χῶρο ποὺ αὐτὴ γεννήθηκε καὶ ὑπῆρξε ἡ δισχιλιετῆς της παράδοση. Μὲ λόγια ἀπλὰ καὶ μὲ εἰκόνες παρμένες ἀπὸ τὴν ἐμπειρία του, ὅπως ἀκριβῶς ἔκανε καὶ ὁ Ἰησοῦς μὲ τὶς παραβολές, ὁ πνευματικὸς αὐτὸς Πατέρας τοποθετεῖ τὸ δικό του λιθαράκι στὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ μπορεῖ μὲν νὰ ἀπορρίπτεται ἀπὸ τοὺς «οἰκοδομοῦντες», ὅμως θὰ συνεχίσει νὰ ἀποδεικνύεται διαχρονικὰ ἀπαραίτητος καὶ θὰ στηρίζει ἀενάως τὴν «κεφαλὴν γωνίας»,¹ ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποτελεῖ χρήσιμο βοηθὸ στὴν προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιτελέσει τὸ καθῆκον του σὰν κοινωνικὸ καὶ ἀναπαραγωγικὸ ὄν.

Ἡ παρούσα μελέτη εἶναι ἀποτέλεσμα ἐντρυφήσεως στὴν ποιμαντικὴ παρακαταθήκη τοῦ ὁσίου Παϊσίου τοῦ Ἀγιορείτου, ὅσον ἀφορᾷ τὸν γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια, κατ' ἀνάθεση τοῦ ἐλλογιμωτάτου καθηγητοῦ μου Δρ. Ἀνέστη Κεσελόπουλου στὸ ταπεινὸ μου πρόσωπο. Ἐντούτοις, δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν ἐκ βάθους ἀνάλυση τῶν λόγων τοῦ Ὁσίου, ἀλλὰ γίνεται μὲ ἀγάπη πρὸς τοὺς νέους καὶ μὲ σκοπὸ τὴν προσφορὰ σὲ αὐτοὺς ἀκόμα μιᾶς ἄποψης στὴν ἀναζήτησή τους γιὰ ἀπαντήσεις ποὺ ἀφοροῦν τὰ ζητήματα τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογένειας. Ὁ βίος τοῦ Ὁσίου, ποὺ παρατίθεται στὴν ἀρχή, σὲ συνάρτιση μὲ ἓνα σύντομο κείμενο γιὰ τὴν ἔννοια τοῦ «ἁγίου», ἀποτελοῦν προσπάθεια κατανόησης τοῦ τρόπου σκέψης του, ἀλλὰ καὶ τῶν πηγῶν ποὺ ὁ ἴδιος χρησιμοποίησε γιὰ νὰ τὴν ἐκφέρει – τὴν ἐμπειρία τῆς πολυτάραχης καὶ βασανισμένης ζωῆς του καὶ τὸν εὐαγγελικὸ λόγο στὸν ὅποιο ὁ ἴδιος πίστευε κατ' ἀρχάς, πρὶν τὸν προσφέρει σὰν βάλσαμο καὶ κοινωνία στοὺς ἄλλους.

Ὡς δεῦτερο κεφάλαιο, ἀκολουθεῖ ἡ παρουσίαση τῆς τοποθέτησης τοῦ Ὁσίου ἀπέναντι στὸν καρπὸ τοῦ γάμου, τὰ παιδιά, τὶς προϋποθέσεις ποὺ ὀφείλει νὰ πληρεῖ ἓνα ζευγάρι γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ στὴν τεκνοποιᾶ καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται ἡ ὑιοθεσία, ἡ πολυτεκνία καὶ οἱ ἐκτρώσεις. Ἡ ἔμφαση ποὺ ὁ ἴδιος ἔδινε στὸ θέμα «παιδί» διαφαίνεται καὶ στίς ἀκόλουθες ἐνότητες, ὅπου ἐπιχειρεῖται μιὰ προσπάθεια παρουσίασης τῶν θέσεων τοῦ Ὁσίου σχετικὰ μὲ τὸν ρόλο τῆς μητέρας εἰδικότερα καὶ τὴν εὐθύνη τῶν γονιῶν γενικότερα ἀπέναντι στὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν. Στὴν τελευταία δὲ ἐνότητα ἡ φωνὴ τοῦ Γέροντος 'ἠχεῖ' γιὰ νὰ

¹ Μτ. 21.42.

τονίσει τὴ σημασία τῆς πνευματικῆς ζωῆς στὴν οἰκογένεια. Παράλληλα μὲ τὸν λόγο τοῦ Ὁσίου παρουσιάζεται τὸ συμπίλιμα μιᾶς μικρῆς θεολογίας περὶ γάμου καὶ οἰκογενείας, ἀποτέλεσμα σύμπτυξης τοῦ λόγου τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν πατερικῶν κειμένων, προκειμένου νὰ τονιστεῖ ἡ θεολογικὴ συνέπεια τοῦ Ὁσίου. Ἐλπίζουμε αὐτὴ ἡ ταπεινὴ προσπάθεια νὰ εἶναι μέρος μιᾶς εὐρύτερης μελέτης, ἡ ὁποία θὰ ἀναδείξει τὸν λόγο τοῦ Ὁσίου Παΐσιου καὶ θὰ βοηθήσει στὴν ἀνάκτηση τῆς χαμένης ἐμπιστοσύνης τῶν νέων στοὺς θεσμοὺς τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔγραφο 25^{ον} Μαρτίου ἐν ἔτει δισχιλιοστῷ καὶ δεκάτῳ πέμπτῳ, Εὐαγγελισμὸς τῆς Ὑπεραγίας
Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου.